

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

(О.Б.Жильцов)
« 04 » 09 20 18 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Логопедія (ринолалія)»

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0103/18

(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 18 р.

Київ – 2018

Розробник:

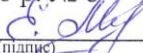
Заєркова Н. В., старший викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Викладач:

Заєркова Н. В., старший викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від 30.08. 2018 р. № 8

Завідувач кафедри (О.В. Мартинчук)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Логопедія)

(назва освітньої програми)

30.08. 2018 р. № 8

Керівник освітньої програми (О.В. Мартинчук)
(підпис)

Робочу програму перевірено

03.09.2018 р.

Заступник директора/декана (Р.О. Павлюк)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	2	-
Семестр	3	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	-	
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	56	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	26	-
Форма семестрового контролю	Екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у студентів теоретико-методологічні знання про ринолалію, як мовленнєве порушення, причини, що її викликають, шляхи подолання та попередження; надати практичні навички роботи з дітьми на основі засвоєних прийомів виявлення, корекції та профілактики ринолалії.

Завдання:

- формувати загальні компетентності: світоглядну, інформаційно-комунікаційну, самоосвітню;
- формувати фахові компетентності: організаційну, теоретико-методологічну, психолого-педагогічну, методичну, спеціально-педагогічну, спеціально-методичну, медико-біологічну, психолінгвістичну, діагностико-корекційну, логодіагностичну, логокорекційну компетентність у сфері мовленнєвих порушень;
- забезпечити набуття практичних навичок при формуванні фахової компетентності у сфері мовленнєвих порушень у Дитячому логопедичному центрі «Логотренажер».

3. Результати навчання за дисципліною

- знати і розуміти причини, механізми, структуру, симптоматику ринолалії;
- уміти провести кваліфіковане психолого-педагогічне і логопедичне обстеження дітей з ринолалією і проаналізувати результати обстеження з метою визначення особливостей мовленнєвого та психічного розвитку дітей;
- знати і володіти методиками диференційованої діагностики для визначення виду порушень мовлення;
- знати і володіти методиками корекційно-компенсаторної роботи вчителя-логопеда з дітьми різного віку, які мають ринолалію;

- уміти продемонструвати знання і розуміння щодо впровадження у практику різних профілактичних засобів з метою попередження вторинних і подальших відхилень у розвитку дітей;
- уміти проконсультувати батьків з питань навчання, виховання та розвитку дітей з ринолалією;
- уміти використати базові медико-біологічні, лінгвістичні, психологічні і педагогічні професійні знання у процесі забезпечення психолого-педагогічного супроводу осіб з ринолалією з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб у спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної та закладах загальної середньої освіти; реабілітаційних установах;
- уміти працювати самостійно та в групі під час практичних та семінарських занять;
- уміти раціонально добирати і використовувати методики та технології корекції ринолалії в умовах особистісно-орієнтованого підходу до освіти і розвитку осіб з психофізичними порушеннями;
- уміти здійснювати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури порушення, актуального стану і потенційних можливостей осіб з важкими порушеннями мовлення; здійснювати корекційно-педагогічну діяльність в установах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту;
- знати і володіти комплексом логодіагностичних методик визначення рівня сформованості мовленнєвих функцій та мовленнєвої діяльності при ринолалії.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 Науково-теоретичні засади вивчення ринолалії							
Тема 1. Визначення ринолалії	6	2	2	-	-	-	2
Тема 2. Етіологія та патогенез ринолалії	6	2	2	-	-	-	2
Тема 3. Анатомо-фізіологічні основи вивчення ринолалії	8	4	-	2	-	-	2
Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ринолалією	8	4	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	30	12	4	4	0	0	8
Змістовий модуль 2. Діагностика порушень мовлення у дітей із ринолалією							

Тема 5. Обстеження мовлення дітей з ринолалією	10	4	2	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	12	4	2	2	0	0	2
Змістовий модуль 3. Система корекційної роботи при ринолалії							
Тема 6. Напрямки та етапи логопедичної роботи при ринолалії	10	2	2	2	-	-	4
Тема 7. Методики логопедичної роботи з подолання ринолалії	10	2	2	2	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	4	4	0	0	8
Змістовий модуль 4. Особливості корекційної роботи при ринолалії							
Тема 8. Порушення голосу при ринолалії та його корекція	12	4	2	2	-	-	4
Тема 9. Особливості постановки звуків при ринолалії	12	4	2	2	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	26	8	4	4	0	0	8
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	28	14	14	0	0	26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І.

Науково-теоретичні засади вивчення ринолалії

Тема 1. Визначення ринолалії

Визначення ринолалії. Історія питання: основні етапи і наукові напрямки, аналіз теорій ринолалії. Ступені складності порушення. Динаміка мовленнєвого розвитку при ринолалії. Роль соціуму в процесі розвитку осіб з ринолалією. Прояви вторинних мовленнєвих і немовленнєвих порушень.

Ключові слова: голосовий розлад, природжене незрощення, назальність, наукові школи, фізіотерапія, ортодонтія, вторинні порушення, логотерапевтичні заходи.

Рекомендована основна література: [4, 5]

Рекомендована додаткова література: [17, 20]

Тема 2. Етіологія та патогенез ринолалії

Сучасні уявлення про етіологію та патогенез внутрішніх незрощень губи та піднебіння (ВНГП). Сучасні клінічні підходи до лікування і медичної реабілітації дитини із ВНГП. Тактика лікування дітей із ВНГП. Сучасна медична класифікація ВНГП. Вплив ВНГП на психофізичний та мовленнєвий розвиток дитини. Строки та значення хейлоринопластики, міопластики та ураностафілопластики. Важливість ортодонтичної допомоги дитині після операцій на піднебінні. Переваги раннього хірургічного лікування ВНГП. Медико-психолого-педагогічна допомога дітям з ВНГП в Україні і закордоном.

Ключові слова: етіологія, патогенез, незрощення губи, незрощення піднебіння, лікування, реабілітація, мультифакторність, екзогенні та ендогенні чинники виникнення ВНГП.

Рекомендована основна література: [4, 5]

Рекомендована додаткова література: [15, 17]

Тема 3. Анатомо-фізіологічні основи вивчення ринолалії

Визначення механізмів порушення. Характер ушкоджень мовленнєвого апарату при різних формах ринолалії. Особливості функціональних перебудов в діяльності мовленнєвого апарату. Класифікація незрощень губи і піднебіння. Вплив вродженої піднебінної патології на фізичний, психічний та мовленнєвий розвиток дитини. Особливості проявів ринолалії в різні вікові періоди.

Ключові слова: мовленнєвий апарат: центральний, периферичний; голосоутворення, м'яке піднебіння, тверде піднебіння, органи артикуляції, класифікація незрощень губи, класифікація незрощень піднебіння, хейлопластика, ураностафілопластика, велопластика, уранопластика, субмукозна щілина.

Рекомендована основна література: [4, 5]

Рекомендована додаткова література: [10, 19]

Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ринолалією

Первинні порушення і вторинні відхилення при ринолалії. Класифікація ринолалії. Основні форми ринолалії. Етіологія «відкритої» і «закритої» ринолалії. Симптоматика форм «відкритої», «закритої» і «змішаної» форм ринолалії. Характеристика і співвідношення мовленнєвих та немовленнєвих симптомів. Особливості фізичного, психічного та мовленнєвого розвитку дітей із ринолалією.

Ключові слова: назальний відтінок голосу, фонаційна сторона мовлення, піднебінно-глоткове змикання, носова порожнина, валик Пассавана.

Рекомендована основна література: [4, 5]

Рекомендована додаткова література: [13]

Змістовий модуль II.

Діагностика порушень мовлення у дітей із ринолалією

Тема 5. Обстеження мовлення дітей з ринолалією

Зміст, методи і прийоми обстеження. Рання диференціальна діагностика розмежування різних форм ринолалії, відмежування від інших мовленнєвих вад. Роль і зміст фізіологічного, клінічного, психологічного, педагогічного обстеження дітей з ринолалією різних вікових категорій. Огляд індивідуальної мовленнєвої картки обстеження дитини з ринолалією.

Ключові слова: психолого-педагогічне обстеження, анамнез, первинні порушення і подальші відхилення, аналіз причин і наслідків, зона

найближчого розвитку, індивідуальні особливості дитини, об'єктивні методи дослідження, логопедичні ігри, компенсаторні можливості, психічні функції.

Рекомендована основна література: [2, 3]

Рекомендована додаткова література: [14]

Змістовий модуль III.

Система корекційної роботи при ринолалії

Тема 6. Напрямки та етапи логопедичної роботи при ринолалії

Принципи психологічної реабілітації дітей з вродженими незрощеннями верхньої губи та піднебіння. Прогноз при різних формах ринолалії. Профілактика ринолалії. Мета, основні завдання, принципи, етапи, зміст і методи медико-педагогічної та логотерапевтичної роботи в доопераційному періоді.

Ключові слова: профілактика мовленнєвого порушення, вторинні нашарування, раннє втручання, реабілітація, перспективи розвитку, астеничний синдром, активізація м'якого піднебіння, фіксація правильного положення язика.

Рекомендована основна література: [1, 2, 3]

Рекомендована додаткова література: [12, 14]

Тема 7. Методика логопедичної роботи з подолання ринолалії

Система логопедичної роботи в доопераційному періоді за А.Г. Іпполітовою. Мета, основні завдання, принципи, етапи, зміст і методи медико-педагогічної та логотерапевтичної роботи в післяопераційному періоді. Система логопедичної роботи в післяопераційному періоді за І.І. Єрмаковою. Огляд методів та способів роботи з формування мовленнєвого дихання, корекції назального відтінку тембру голосу, постановки голосних та приголосних звуків.

Ключові слова: класифікація мовленнєвих порушень, кінестетичні відчуття, синкінезії, дистрофія м'язів глотки, масаж органів артикуляції, діафрагмально-реберне дихання.

Рекомендована основна література: [1, 2, 3]

Рекомендована додаткова література: [12, 14]

Змістовий модуль IV.

Особливості корекційної роботи при ринолалії

Тема 8. Порушення голосу при ринолалії та його корекція.

Корекційно-педагогічна робота з подолання ринофонії та ринолалії. Механізми фонації. Етапи корекційної роботи та комплекс вправ для подолання назального відтінку тембру голосу.

Ключові слова: вокальні вправи, фонація, фонастенія, фонопедичні вправи, сила голосу.

Рекомендована основна література: [1, 2, 3]

Рекомендована додаткова література: [13, .16]

Тема 9. Особливості постановки звуків при ринолалії.

Врахування анатомічних особливостей органів артикуляції для подальшої корекційної роботи над постановкою звуків. Індивідуальний підбір методів, прийомів та корекційних вправ для постановки звуків при ринолалії. Особливості постановки взривних, щелинних, фрикативних, африкатів, вібранта [p] та їх автоматизація.

Ключові слова: фонологічні признаки, антропофонічні признаки, зоровий та тактильний аналізатори, кінестетичний контроль.

*Рекомендована основна література: [1, 2, 3]
Рекомендована додаткова література: [13, .16]*

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	6	6	2	2	2	2	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	1	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	2	20	1	10	2	20	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	1	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	95	-	54	-	81	-	83
Максимальна кількість балів: 313									
Розрахунок коефіцієнта: $313:60=5,22$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль І.

Науково-теоретичні засади вивчення ринолалії

Тема 1. Визначення ринолалії

Підготувати презентацію на тему: «Основні етапи і наукові напрямки вивчення ринолалії».

Критерії оцінювання:

1. Коректно і науково виважено проаналізовано теоретичний матеріал – 1 бал.
2. Творчо і науково виважено обгрунтована власна позиція у процесі розкриття тем – 2 бали.
3. Логічно структуровано матеріал – 1 бал.
4. Грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентовано матеріал – 1 бал.

Тема 2. Етіологія та патогенез ринолалії

Скласти схему «Ембріогенез при ринолалії».

Критерії оцінювання:

1. Коректно і науково виважено проаналізовано теоретичний матеріал – 1 бал.
2. Творчо і науково виважено обгрунтована власна позиція у процесі розкриття тем – 2 бали.
3. Логічно структуровано матеріал – 1 бал.
4. Грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентовано матеріал – 1 бал.

Тема 3. Анатомо-фізіологічні основи вивчення ринолалії

Підготувати письмову доповідь на тему: «Сучасні клінічні підходи до лікування і медичної реабілітації дитини із ВНГП».

Критерії оцінювання:

1. Коректно і науково виважено проаналізовано теоретичний матеріал – 1 бал.
2. Творчо і науково виважено обгрунтована власна позиція у процесі розкриття тем – 2 бали.
3. Логічно структуровано матеріал – 1 бал.
4. Грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентовано матеріал – 1 бал.

Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ринолалією

Скласти таблицю зі стислими прикладами-поясненнями: «Вплив вродженої піднебінної патології на фізичний, психічний мовленнєвий розвиток дитини».

Критерії оцінювання:

1. Коректно і науково виважено проаналізовано теоретичний матеріал – 1 бал.
2. Творчо і науково виважено обгрунтована власна позиція у процесі розкриття тем – 2 бали.
3. Логічно структуровано матеріал – 1 бал.
4. Грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентовано матеріал – 1 бал.

помилки) презентовано матеріал – 1 бал.

Змістовий модуль II.

Діагностика порушень мовлення у дітей із ринолалією

Тема 5. Обстеження мовлення дітей з ринолалією

Дібрати діагностичні завдання з обстеження стану піднебінно-глоткового зімкнення у дітей з відкритою та закритою ринолалією.

Критерії оцінювання:

1. Коректно і науково виважено проаналізовано теоретичний матеріал – 1 бал.
2. Творчо і науково виважено обгрунтована власна позиція у процесі розкриття тем – 2 бали.
3. Логічно структуровано матеріал – 1 бал.
4. Грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентовано матеріал – 1 бал.

Змістовий модуль III.

Система корекційної роботи при ринолалії

Тема 6. Напрямки та етапи логопедичної роботи при ринолалії

Скласти таблицю зі стислими прикладами-поясненнями «Попередження виникнення вторинних розладів у дітей з вродженою піднебінною патологією».

Критерії оцінювання:

1. Коректно і науково виважено проаналізовано теоретичний матеріал – 1 бал.
2. Творчо і науково виважено обгрунтована власна позиція у процесі розкриття тем – 2 бали.
3. Логічно структуровано матеріал – 1 бал.
4. Грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентовано матеріал – 1 бал.

Тема 7. Методика логопедичної роботи з подолання ринолалії

Скласти схему «Послідовність корекційної роботи з подолання відкритої ринолалії».

Критерії оцінювання:

1. Коректно і науково виважено проаналізовано теоретичний матеріал – 1 бал.
2. Творчо і науково виважено обгрунтована власна позиція у процесі розкриття тем – 2 бали.
3. Логічно структуровано матеріал – 1 бал.
4. Грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентовано матеріал – 1 бал.

Змістовий модуль IV.

Особливості корекційної роботи при ринолалії

Тема 8. Порушення голосу при ринолалії та його корекція.

Скласти таблицю із прикладами логопедичних прийомів та вправ «Етапи роботи над голосом у післяопераційний період»

Критерії оцінювання:

1. Коректно і науково виважено проаналізовано теоретичний матеріал – 1 бал.
2. Творчо і науково виважено обгрунтована власна позиція у процесі розкриття тем – 2 бали.
3. Логічно структуровано матеріал – 1 бал.
4. Грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентовано матеріал – 1 бал.

Тема 9. Особливості постановки звуків при ринолалії.

Скласти таблицю із прикладами логопедичних прийомів та мовленнєвим матеріалом «Особливості постановки взривних, щелинних, фрикативних, африкатів, вібранта [p] та їх автоматизація».

Критерії оцінювання:

1. Коректно і науково виважено проаналізовано теоретичний матеріал – 1 бал.
2. Творчо і науково виважено обгрунтована власна позиція у процесі розкриття тем – 2 бали.
3. Логічно структуровано матеріал – 1 бал.
4. Грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентовано матеріал – 1 бал.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Письмова форма; виконання аналітичного завдання	1. Здатність продемонструвати знання змісту модуля	10 балів
		2. Здатність продемонструвати аналітичне мислення й генерування ідей у процесі аналізу та комплексного розв'язання теоретичних та практичних професійних проблемних питань з науково-теоретичних засад вивчення ринолалії	10 балів
		3. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів

МКР 2	Письмова форма; виконання практичного завдання	1. Здатність продемонструвати генерування ідей та творчий підхід до вирішення професійного завдання з діагностики порушень мовлення у дітей із ринолалією	20 балів
		2. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів
МКР 3	Письмова форма; виконання практичного завдання	1. Здатність продемонструвати генерування ідей та творчий підхід до вирішення професійного завдання щодо системи корекційної роботи при ринолалії	20 балів
		2. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів
МКР 4	Письмова форма; виконання практичного завдання	1. Здатність продемонструвати генерування ідей та творчий підхід до вирішення професійного завдання щодо особливостей корекційного впливу при ринолалії	20 балів
		2. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів

6.4. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**
(Комбінований).

Критерії оцінювання завдань

Комбінований екзамен, який складається з 5 тестів та розгорнутої відповіді на 1 теоретичне питання аналітичного характеру та 1 питання практичного характеру.

Критерії оцінювання тестових завдань: - *тах 10 балів.* Кожне завдання оцінюється в 2 бали. У відповіді студента оцінюється: правильна відповідь, яка демонструє знання і розуміння теоретичного матеріалу.

Критерії оцінювання теоретичних завдань аналітичного характеру: - *тах 10 балів.* У відповіді студента оцінюється: ґрунтовність та чіткість викладу

інформації; аргументація визначених положень; змістовність та логічність відповіді.

Критерії оцінювання практичних завдань: - *тах 20 балів* У відповіді студента оцінюється: правильна, розгорнута відповідь, з наявним аналізом та аргументацією власної позиції щодо змісту питання.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Питання аналітичного характеру:

1. Обґрунтуйте визначення термінів «ринолалія», «ринофонія» та поясніть відмінності між ними.
2. Представте сучасну класифікація ринолалії.
3. Дайте визначення терміну «ринолалія». Охарактеризуйте симптоматику та ступені складності ринолалії .
4. Охарактеризуйте механізми порушеної артикуляції при відкритій формі ринолалії.
5. Охарактеризуйте особливості фонематичного слуху у дітей із відкритою формою ринолалії. Розкрийте механізм порушення.
6. Охарактеризуйте особливості мовленнєвого дихання дітей з відкритою формою ринолалії.
7. Охарактеризуйте особливості голосу дітей із відкритою формою ринолалії.
8. Охарактеризуйте особливості звуковимови дітей із відкритою формою ринолалії.
9. Дайте характеристику мовленнєвого розвитку осіб із вродженими дефектами піднебіння.
10. Окресліть причини порушень піднебінного-глоткового зімкнення при закритій формі ринолалії.
11. Окресліть причини порушень нормального функціонування піднебінно-глоткового зімкнення при відкритій формі ринолалії.
12. Дайте визначення поняттю «назалізація». Назвіть фактори, які впливають на ступінь назалізації.
13. Обґрунтуйте визначення термінів «ринолалія», «ринофонія» та поясніть відмінності між ними.
14. Охарактеризуйте особливості звуковимови дітей із відкритою формою ринолалії.
15. Охарактеризуйте класифікації незрощень губи та піднебіння.
16. Визначте зміст та послідовність вивчення анамнестичних даних під час діагностики ринолалії.
17. Наведіть способи та методи запобігання порушень мовлення при вроджених незрощеннях піднебіння.
18. Обґрунтуйте особливості логопедичної роботи з подолання ринофонії.
19. Охарактеризуйте класифікацію ринолалії.

20. Охарактеризуйте механізми дефектної артикуляції при відкритій формі ринолалії.

21. Охарактеризуйте особливості голосу дітей із відкритою формою ринолалії.

22. Охарактеризуйте мовленнєвий розвиток осіб із ВНГП.

23. Охарактеризуйте етіологічні чинники виникнення ринолалії.

24. Охарактеризуйте ембріогенез при ВНГП.

25. Охарактеризуйте закриту форму ринолалії.

26. Охарактеризуйте первинні та вторинні порушення при ринолалії.

27. Охарактеризуйте особливості мовленнєвого дихання дітей з відкритою формою ринолалії.

Питання практичного характеру:

28. Розкрийте зміст логопедичного обстеження дітей із ринолалією.

29. Розкрийте зміст логопедичної роботи, спрямованої на активізацію м'язів піднебіння та глотки.

30. Охарактеризуйте корекцію звуковимови при відкритій формі ринолалії.

31. Наведіть приклад комплексного підходу у корекційній роботі з подолання ринолалії.

32. Доберіть серію послідовних завдань з корекції патологічної задньоязикової вимови звука [С] у дитини з відкритою ринолалією.

33. Складіть загальну модель логопедичного заняття, яка відображає його структуру та зміст, що спрямовані на подолання ринолалії. Обґрунтуйте доречність наведеної послідовності структурних компонентів.

34. Доберіть завдання для діагностики рухливості м'якого піднебіння у дитини з ринолалією.

35. Доберіть завдання для корекції мовленнєвого дихання у дитини з відкритою ринолалією.

36. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток дихання. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань у необхідній послідовності.

37. Доберіть завдання з формування фонематичного слуху, аналізу, синтезу, спираючись на онтогенетичну періодизацію розвитку мовлення. Обґрунтуйте доцільність їхнього використання під час корекційної роботи з подолання ринолалії.

38. Доберіть завдання для виявлення субмукозного незрощення твердого піднебіння.

39. Охарактеризуйте зміст логопедичної роботи, спрямованої на активізацію м'язів піднебіння та глотки.

40. Сформулюйте розгорнуті логопедичні рекомендації для мами, новонароджена дитина якої має ВНГП.

41. Складіть схему обстеження дитини з ринолалією.

42. Окресліть основні напрями профілактики порушень мовлення при ВНГП. Розкрийте зміст пропедевтичної роботи.

43. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має відкриту форму ринолалії у післяопераційному періоді. Наведіть приклади відповідних корекційних прийомів у необхідній послідовності.

44. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має відкриту форму ринолалії у доопераційному періоді. Наведіть приклади відповідних корекційних прийомів у необхідній послідовності.

45. Сформулюйте логопедичне заключення . Окресліть основні напрями логопедичної роботи з подолання порушення: «Дівчинка 7 років. Спостерігається назальний відтінок при вимові усіх звуків крі носових [Н], [Н'], [М]. У вимові наявні заміни: [Д] ←[Н], [Д'] ←[Н'], [Б]←[М], – спотворення вимова усіх передньоязикових, що набувають призвуки звуків [К], [Г], [Х]. Вимова губних нечітка, при вимові аффрикатів чути лише призвуки їхніх складників».

46. Доберіть завдання для розвитку рухливості м'якого піднебіння у дитини з ринолалією.

47. Доберіть серію послідовних завдань з корекції патологічної задньоязикової вимови звука [Т] у дитини з відкритою ринолалією.

48. Обґрунтуйте зміст корекційної роботи при відкритій формі ринолалії.

49. Обґрунтуйте зміст логопедичного обстеження дітей із ринолалією.

50. Складіть орієнтовну програму логопедичної роботи з корекції звуковимови при відкритій ринолалії у доопераційний період.

51. Складіть програму логопедичної роботи з корекції звуковимови при відкритій ринолалії у післяопераційний період.

52. Окресліть основні механізми порушення звуковимови при відкритій ринолалії та запропонуйте корекційні завдання для їх корекції.

53. Складіть послідовний план-схему формування фонетичної, лексико-граматичної сторін мовлення при ринолалії з наведенням конкретних прикладів. Визначте специфіку корекційної роботи, яка спрямована на моделювання зазначених сторін мовлення.

54. Доберіть завдання з постановки дзвінких приголосних у дітей з відкритою ринолалією.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., з них 28 год. – лекції, 14 год. – практичні заняття, 14 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 26 год., модульний контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
Назва модуля	<i>Науково-теоретичні засади вивчення ринолалії (95 балів)</i>				<i>Діагностика порушень мовлення у дітей із ринолалією (54 бали)</i>	<i>Система корекційної роботи при ринолалії (81 бал)</i>		<i>Особливості корекційної роботи при ринолалії (83 бали)</i>	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій	Визначення ринолалії	Етіологія та патогенез ринолалії	Анатомо-фізіологічні основи вивчення ринолалії	Психолого-педагогічна характеристика дітей із ринолалією	Обстеження мовлення дітей з ринолалією	Напрямки та етапи логопедичної роботи при ринолалії	Методика логопедичної роботи з подолання ринолалії	Порушення голосу при ринолалії та його корекція	Особливості постановки звуків при ринолалії
Відвід. лекції	1 бал	1 бал	2 бали	2 бали	2 бали	1 бал	1 бал	2 бали	2 бали
Теми прак. та сем-х занять	Визначення ринолалії (1 бал)	Етіологія та патогенез ринолалії (1 бал)	Анатомо-фізіологічні основи вивчення ринолалії (1 бали)	Психолого-педагогічна характеристика дітей із ринолалією (1 бал)	Обстеження мовлення дітей з ринолалією (2 бали)	Напрямки та етапи логопедичної роботи при ринолалії (2 бал)	Методика логопедичної роботи з подолання ринолалії (2 бали)	Порушення голосу при ринолалії та його корекція (2 бали)	Особливості постановки звуків при ринолалії (2 бали)
Робота на прак. та сем-х Заняттях	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	20 балів	20 балів	20 балів	20 балів	20 балів
Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточ. Контроль	модульна контрольна робота 1 (25 балів)				модульна контрольна робота 2 (25 балів)	модульна контрольна робота 3 (25 балів)		модульна контрольна робота 4 (25 балів)	
Підсумк. Контроль	ЕКЗАМЕН 40 балів Розрахунок коефіцієнту: 313:60=5,22								

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Вансовская Л.И. Устранение нарушений речи при врожденных расщелинах неба. / Л.И. Вансовская – СПб.: Гиппократ, 2000. – 136 с. - Режим доступа: <https://www.twirpx.com/file/1260025/>
2. Ермакова И.И. Коррекция речи при ринолалии у детей и подростков. / И.И. Ермакова – М.: Просвещение, 1984. – 143 с. - Режим доступа: <https://www.twirpx.com/file/607282/>
3. Ипполитова А.Г. Открытая ринолалия / А.Г. Ипполитова – М. : Просвещение, 1983. – 95 с. – Режим доступа: http://pedlib.ru/Books/3/0283/3_0283-1.shtml
4. Логопедія: підручник / за ред. М.К. Шеремет. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376 с. (на кафедрі)
5. Ринолалія від А до Я: [монографія] / С. Ю. Конопляста ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т корекц. педагогіки і психології. – Київ : Книга-плюс, 2015. – 312 с. (на кафедрі)

Додаткова

6. Артюшкевич А.С., Руман Г.М. Раннее хирургическое лечение врождённых расщелин верхней губы и нёба: учеб.-метод. пособие. / А.С. Артюшкевич, Г.М. Руман – Минск, 2002. – 156 с.
7. Бернадский Ю.И. Травматология и восстановительная хирургия черепно-челюстно-лицевой области. / Ю.И. Бернадский – М., 1999. – 212 с.
8. Блыскина И.В. Массаж в коррекции артикуляторных расстройств. / И.В. Блыскина – СПб.: САТИС, 1995. – 84 с.
9. Вильсон Д.К. Нарушения голоса у детей. / Д.К. Вильсон – М., 1990. – 164 с.
10. Волосовец Т.В. Логопедическая работа с детьми в возрасте 1-3 лет с врожденными расщелинами губы и неба: Автореферат дисс. ...канд. пед. наук. / Т.В. Волосовец – М., 1995.
11. Гончаков Г.В. К вопросу о тактике хирургического лечения детей с врождёнными односторонними расщелинами верхней губы и нёба. / Г.В. Гончаков – М., 2002. – 36 с.
12. Городилова В.И., Кузьмина Н.И. Устранение недостатков произношения при ринолалии. / В.И. Городилова, Н.И. Кузьмина – М.: Просвещение, 1961. – 84 с.
13. Дмитриева В.С. Врожденные расщелины неба и их хирургическое лечение. / В.С. Дмитриева. – М.: Мартис, 1996. – 196 с.
14. Коррекция речевых нарушений у детей с челюстно-лицевой патологией: метод. рекоменд. / под ред. проф. Е.Т. Лильина. – М., 1999. – 40 с.
15. Корсак, А.К. Врожденные пороки развития челюстно-лицевой области у детей: учеб.-метод. пособ. / А.К. Корсак, Т.Н. Терехова, А.Н. Кушнер. Минск: БГМУ, 2005. – 88 с.

16. Мамедов А.А. Врожденная расщелина нёба и пути её устранения. / А.А. Мамедов Москва, Детстомиздат, 1998. – 198 с.

9. Додаткові ресурси (за наявності)

Освіта дітей з особливими освітніми потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - <https://mon.gov.ua/ua/tag/dityam-z-osoblivimi-potrebami>